

NOVICE

LETO V. - št. 46

V KOČEVJU, DNE 12. NOVEMBRA 1960

Cena 15 din

NOVA VSEBINA DELA

Kakor v drugih krajih, so tudi v kočevski občini v teku konferen- ce krajevnih organizacij Socialistič- ne zveze. Da seznanimo naše bralce o nekaterih značilnostih letošnjih konferenc in problematiki, ki jo obravnavajo na konferencah smo ob- iskali predsednika Obč. odbora SZDL Kočevje Mira Heglerja in mu zastavili nekaj vprašanj.

Tovariš predsednik! Prosimo vas, da nam poveste koliko bo novih krajevnih organizacij SZDL ter kako so se pripravila vodstva or- ganizacij SZDL na konferen- ce?

Doslej je bilo v naši občini 58 osnovnih organizacij ZS. Zaradi znanih vzrokov, ki so nam nare- kovali združitev več organizacij v

konferen- do 20. novembra, vendar bi bilo dosedaj že lahko več kon- ferenc opravljeno. Nekateri se iz- govarjajo, da se je treba na kon- ferenco dobro pripraviti, kar delno drži, vendar so se lahko v tem času že vsi odbori na to dobro pripravili.

Velik del konferenc bo torej v teh dneh. Kaj menite, o čem naj bi po vašem razpravljali člani So- cialistične zveze na svojih konfe- rencah?

Konferen- ce SZDL se ne smejo spreminiti v zbor volivcev kot se je že zgodilo, da so obravnavali predvsem komunalna vprašanja. Socialistična zveza se ukvarja s širšimi vprašanji, tako o celotni družbeno-politični problematiki ko- mune, razpravljati mora o vpraša- nju združenja, delavskega in družbenega samoupravljanja, skrat- ka, zajeti mora širok kompleks vprašanj iz gospodarske, politične in prosvetne dejavnosti. Če bo konferenca obravnavala te stvari in na podlagi razprave in predlogov izdelala tak program dela, lahko pričakujemo vidnejše rezultate dela SZDL v bodoče. Omeniti moram tudi velik pomen sekcij pri kra- jevnih organizacijah Socialistične zveze.

Na kratko nas seznanite z po- ekom ene ali dveh konferenc SZDL.

Konferen- ca v Stari cerkvi je bila zelo dobra. Člani so se zavzeli za ureditev varstvene ustanove v Stari cerkvi. V ta namen so izvolili tudi sekcijo, ki se bo bavila s tem vpra- šanjem. Prav tako so izvolili tudi sekcijo za prosvetna vprašanja. Precej časa so posvetili potrebi ustanovitve obrata za družbeno prehrano. Govorili so tudi o drugih vprašanjih, tako o medsebojnih od- nosih med ljudmi, o delu poravnal- nih svetov in drugem. Pokazali so tudi skrb za delo šolske kuhinje in za ureditev težav, da bo kuhinja nemoteno delovala.

Na konferen- ci v Starem logu se je pokazalo, da odbor ni storil vse- ga, kar so pričakovali od njega člani. Na tem področju deluje Kme- tijsko gozdarsko posvetilo. Stari od- bor ni dal na dnevni red niti enkrat vprašanje razvoja kmetijstva, de- lavskega samoupravljanja in dru- gih problemov KGP. Živa za- interesiranost članstva za te stvari narekuje novemu vodstvu, da bodo morali o teh stvareh večkrat raz- pravljati. Ljudje so tudi izrazili že- ljo, da bi bila organizirana preda- vanja, na katerih bi se seznanili z

delavskim samoupravljanjem, na- prednim kmetijstvom, socialnim za- varovanjem in drugim.

Kakšne rezultate pričakujete od konferen- ce?

Predvsem pobude za nove uspeš- nejše oblike dela, ki bodo privlačne in pestre za člane, take oblike ka- kor nam jih narekuje V. kongres SZDL. Zato pa je prav, da prid- ejo v vodstva krajevnih organi- zacij SZDL mlajši ljudje iz vrst delovnih kolektivov, združnikov in množičnih organizacij, ki bodo dali Socialistični zvezi novo vsebino de- la tako v mestu in na podeželju.

Naša razglednica
Študijska knjižnica
Mirana Jarcova
Novo mesto

Ob vsaki uri strežejo z bencinom na bencinski črpalki v Kočevju

Poslovodska šola...

Ustanovljena je Poslovodska šola v Kočevju — Šola je že pričela s poukom — Obsežen program pouč- nih strokovnih predavanj za trgo- vske delavce pri Trgoprometu — Uspešno šolanje vajencev v trgovini

Učni program Poslovodske šole ima osem predmetov, ki naj bi jih predavatelji podali v 510 učnih urah. Šola bo končala s poukom ob koncu rednega šolskega pouka.

Organizator šole je pri vodstvu kočevske gimnazije našel vse razu- mevanje in pomoč. Gimnazija je priskočila na pomoč z učilnico in predavateljskim kadrom, vodstvo šole pa je prevzel njen direktor profesor Kotar.

V kočevski občini zajema dve tretjini trgovske mreže »Trgopro- met«. Zal, so ostale trgovine poka- zale premajhno zanimanje za or- ganizacijo in za Poslovodsko šolo, če- prav potrebujejo visokokvalificira- ni trgovski kader. Deloma to velja tudi za komercialno službo nekate- rih gospodarskih organizacij. Ne glede na to, je bil prvi odziv za šolo kar lep.

»Trgopromet« sedaj zaposluje 31 odstotkov visokokvalificiranih, 56 odstotkov kvalificiranih, 5 odstotkov polkvalificiranih in 8 odstotkov nekvalificiranih delavcev v trgo- vini. Po končani šoli se bo odstotek

visokokvalificiranih znatno dvignil, s tem pa tudi solidnost poslovanja in postrežbe.

Poleg dela Poslovodske šole je obsežen program poučnih strokov- nih predavanj, ki bodo v zimski se- zoni. Tako bodo med drugim pre- davanja o pomenu in nalogah tr- govine, modernizaciji trgovine, pred- nostih samopostrežbe in samoizbi- re, delavskem samoupravljanju itd.

Da delavni kolektiv »Trgoprome- ta« ob podpori Trgovinske zbornice posveča veliko skrb vzgoji trgo- vskega kadra, nam kažejo doseženi rezultati pri usposabljanju trgo- vskih vajencev. Tako so imeli leta 1957 v uku 31, medtem ko jih ima- jo letos 63 vajencev. Da bi se po- slovni in učni interes vajencev še dvignil, imajo v prihodnjem letu namen nagradjevati vajence po do- seženih rezultatih v uku in pri delu.

V vzgojo kadra bodo letos pora- bili nad 4 milijone din. Socialno šibkim vajencem v trgovini se po- leg vajeniške nagrade, predvsem v času obiskovanja trgovinske šole, nudi posebna pomoč.

MIRO HEGLER predsednik Obč. odbora SZDL Kočevje

eno močnejšo, bo sedaj samo 22 krajevnih organizacij. Vsekakor bo delo v teh organizacijah lahko mnogo bolj uspešno kot pa je bilo prej. Obč. odbor SZDL je vsem vodstvom osnovnih organizacij SZDL poslal teze z osnutkom 5- letnega perspektivnega plana občine Kočevje, o organizacijskih oblikah dela Socialistične zveze, o pomenu sekcij, skratka dali smo jim dovolj bogatega gradiva za uspešno delo konferenc. Ostalo problematiko kra- jevnega značaja pa so vodstva sa- ma pripravila.

Kje so dosedaj že imeli konfe- rence?

Doslej je imelo šele šest organi- zacij SZDL konferen- ce. Res je rok

'Zidar' gradi

»Zidar« Kočevje je začel z iz- kopom za prvo stolpnico (osem nad- stropno stanovanjsko poslopje) ob Rinži v bližini sedanjih prostorov Kemične tovarne. Če bo vreme ugodno, bodo še letos začeli z iz- kopom za gradnjo druge stolpnice. Omenjene dve stolpnici bodo gra- dili iz sredstev stanovanjskega skla- da pri ObLO Kočevje. Na istem prostoru sta v načrtu še dve osem- nadstropni stolpnici. Kdaj bodo za- čeli z gradnjo, se še ne ve, ker še ni razčiščeno vprašanje, kdo bo investitor; ali podjetje ali pa sta- novanjski sklad.

Pred nekaj dnevi so zapeli kram- pi tudi v bližini železniške postaje Kočevje. »Zidar« je začel z gradnjo prostorov za svoje potrebe. Najprej bodo zgradili remizo, ki naj bi bila v surovem stanju že letos pod stre- ho. Potem bodo začeli z gradnjo

betonarne, zatem pa z gradnjo upravnega poslopja. Ko bodo te gradnje gotove, bo ta del mesta precej pridobil tudi v estetskem pogledu.

Pomembna gradnja »Zidarja« v Kočevju je tudi gradnja Kemične tovarne, kjer dela lepo napredujejo.

Gradnja treh stanovanjskih blo- kov pred poslopjem ObLO Kočevje se bliža h kraju. Dva bloka tosta kmalu vseljiva, tudi tretji blok bo kmalu urejen. V teh treh stano- vanjskih blokih bo 50 družinskih stanovanj.

Vsekakor bodo letos pri gradnji stanovanj doseženi zelo lepi uspehi. Zato na ima velike zasluge priza- vedni kolektiv »Zidarja«.

Plan do Dneva republike

Delavski svet in celotni kolektiv podjetja »Ključavničarstvo« Kočevje je sprejel obvezo, da bodo letni plan podjetja za leto 1960 predčasno izpolnili, in sicer do Dne- va republike — 29. novembra. Ta sklep so sprejeli na realnih pokazate- ljih izpolnjevanja letnega plana. Zato niti malo ne dvomijo, da svoje obljube ne bi izpolnili. Na večjo delovno storilnost v podjetju brez dvoma vpliva stimulatívno nagra- jevanje po učinku, kakor tudi uve- ljavitve premijskega pravilnika. Z izpolnitvijo letnega plana bo kolektiv »Ključavničarstva« najlepše po- častil spomin rojstva nove Jugosla- vije. Ostali delovni kolektivi — po- snemajte jih!

Šolstvo in občine

Na zadnji seji Okrajnega zbora in Zbora proizvajalcev OLO so med drugim razpravljali o problemih šolstva v okraju, kakor tudi o de- centralizaciji šol in kulturnih za- vodov in ustanov, ki so v pristoj- nosti OLO Ljubljana. O teh stva- reh so razpravljali tudi ObLO. Le- ti bodo v prihodnje prevzeli velik

del vzgojnoprosvetnih ustanov in zavodov v svojo pristojnost. V pristojnosti OLO je bilo doslej devet gimnazij, dve ustanovi za učno in vzgojno osebje, 18 srednjih strokovnih šol, 31 vajenskih šol in šol s praktičnim poukom, 28 vzgoj- nih domov in deset občinskih usta- nov.

1. januarja 1961 bodo Občinski ljudski odbori prevzeli vse tiste vzgojno-prosvetne ustanove, ki po svoji vzgojni specifičnosti ne mo- rejo imeti drugega ustanovitelja. To velja predvsem za gimnazije, itd. Za razne strokovne in vajenske šole bo potrebno najti ustanovitelje med gospodarskimi organizacijami in javnimi službami.

HUDO NEURJE

Preteklo soboto je neurje z moč- ním vetrom zajelo tudi naše kra- je. Ze v noči od petka na soboto je veter odkril več streh. Najhuje je bilo v soboto dopoldne. Veter je pihal z vliko močjo, kar je bilo tudi za naše kraje redkost. Pri

Fotografija prikazuje posledice hudega vetra na Rudniku

Kompoljah je prevrnil osebni av- tomobil, last tovariša S. iz Dobre- polja. Razkril je mnogo streh pred- vsem slamatih v Strugah in dru- god. Tudi v gozdovih je precej škode. Prav gotovo pa hudega neurja ne bodo tako hitro pozabili prebi- valci XII. stanovanjskega bloka na

Rudniku pri Kočevju. Stanovanjski blok stoji na odprtem prostoru. Močan sunek vetra je dvignil stre- ho in jo kot list papirja odnesel 10 metrov daleč. Iz tega si lahko predstavljamo, kako silovito moč je imel veter. Vse ostreje se je zdrobilo. Na srečo ni bilo člove- ških žrtev. Materialna škoda je urečnejša.

Tudi novi rudarski dom je bil prizadet. Ostreje s streho je ve- ter v celoti premaknil za 1,5 m. Streho bodo morali preurediti. Tu- di od drugod nam poročajo o pre- cejnjih škodi, ki jo je povzročilo hudo neurje.

PLENUM ZKS

Dne 14. novembra bo v pro- storih Občinskega komiteja Zveze komunistov Kočevje zasedal ple- num komiteja. Na plenumu bodo sodelovali tudi sekretarji osnovnih organizacij, sekretarji poverjeništev Občinskega komiteja in sekretarji aktivov Zveze komunistov. Na ple- numu bo dana analiza letnih kon- ferenc osnovnih organizacij Zveze komunistov. Zaželeno je, da se vsi, ki so na plenum vabljene, pripra- vijo na razpravo.

IZ RIBNICE

V torek, 8. novembra je bilo v Ribnici posvetovanje predstavnikov Delavskih univerz in političnih šol iz Kočevja, Grosuplja, Ljubljane in Ribnice. Na posvetovanju so se po- govorili o dosedanjem delu in iz- menjali so izkušnje. Vsekakor so tako posvetovanja zelo koristna.

WASHINGTON. — S prednostjo manj kot enega odstotka dobljenih glasov si je 43-letni senator John Kennedy zagotovil zmago na volitvah za predsednika ZDA. Tako bodo po osmih letih ameriški de- mokratki ponovno prevzeli vlado v svoje roke. Hkrati so obdržali več- čino v obeh domovih ameriškega kongresa. Demokrati so zmagali tudi na volitvah za nove guver- nerje.

RIM. — V Italiji so imeli občins- ke volitve. Italijanski volivci so volili 77 novih pokrajinskih in 6142 občinskih svetov. Pri volitvah za pokrajinske svete je krščanska de- mokratska stranka dobila skupno 40,7 % glasov, KPI 24,59 %, socia- listična stranka 14,4 % itd. V primer- javi z rezultati političnih voli- tev leta 1958 so se okreplili KPI, Socialni demokrati, liberalci in neo- fašisti. Največjo izgubo so utrpeli monarhisti. V Trstu se je okrepila levica in krščansko demokratska stranka. V okoliških občinah Trsta, kjer prebiva slovenska manjšina so zopet zmagale napredne demokra- tične liste.

PARIZ. — V številnih krajih se- verovzhodne Francije so francoske zastave na javnih poslopih spustili na pol droga. Ta sklep so sprejeli občinski sveti teh krajev v zname- nju nezadovoljstva zaradi prisotno- sti nemških vojakov v Franciji in privolitve francoske vlade, da se zahodnonemški vojaki vezbajo v Franciji.

MOSKVA. — V sovjetskem glav- nem mestu so slovesno proslavili 43-letnico oktobrske socialistične revolucije. Na svečanem sprejemu v Kremlju je prvi sekretar CK KP SZ Hruščev med drugim dejal, da je mir nujno potreben vsem naro- dom in da so časi lahkih vojn mi-

nili. V Moskvi je bila tudi velika vojaška parada, ki jo je začel so- vjetski obrambni minister maršal Malinovski. Na čelu parade so bile rakete enote.

LEOPOLDVILLE. — Predsednik zakonite kongoške vlade Lumumba je pozval kongoški narod na enot- nost in obenem podprl prizadevanja Združenih narodov. Nastopil je proti blokom, ki samo ovirajo krepitev prijateljstva med narodi. Obsodil je tudi vmešavanje v kongoške za- vede in pa bratomorno vojno ter boje med plemeni.

SANTIAGO. — Čilska vlada je v Santiagu uvedla izredno stanje zaradi čedalje pogostejših nemirov. Enotna centrala čilskih delavcev je pozvala vse svoje člane na eno- dnevno stavko v protest proti poli- cijskemu nasilju.

TUNIS. — V tunizijskih krogih sodijo, da začasna alžirska vlada ne bo komentirala začetnega de Gaul- lovega govora, ki ne kaže nobenih sprememb v stališču francoskega predsednika glede boja Alžircev za neodvisnost. Kakor poudarjajo v Tuniziji, si zdaj Alžirci prizadevajo okreptiti osvobodilni boj kot edini način za doseg neodvisnosti.

ANKARA. — V bližini turškega glavnega mesta je strmoglavilo tur- sko vojaško letalo. Pri tem je bil lažje ranjen poveljnik letalskih sil Turčije general İrfan Tansel, ki je s padalom skočil iz letala.

PEČ. — V Metohiji so bile v zadnjih dneh velike poplave. Mesto Peč je bilo v veliki nevarnosti, da ga reka Bistrica povsem poplavi. V tem kraju je deževalo nepretrgoma 40 ur, zaradi česar je reka prestopila bregove in poplavela 80 hiš. Poplava je povzročila veliko škodo na posevkih in poškodovala neka- tere ceste.

V rokah imam majhen prospekt, ki je bil natiskan — kje mislite neki? — v dvorani Zavoda za socialno zavarovanje Kočevje. Nič žudnega. V času od 8. do 11. oktobra je bila v omenjeni dvorani zaključna razstava v mesecu tehnike. Razstavljali so: »Elektro« Kočevje,

modernizacijo tehnoloških procesov v industriji, z modernizacijo v kmetijstvu, gradbeništvu, rudarstvu, strojništvu in drugih panogah, čimprej uvrstimo med tehnično razvite dežele...»

Kot smo že povedali, je razstavljalo pet kočevskih podjetij. Vsak

njo — izdelke delovnih ljudi kolektiva. Kvalitetni proizvodi so dobili že zdavnaj velik renome na tržišču.

Najbolj nazorno je bila prikazana dejavnost podjetja »Avto«. To podjetje je v prvih letih svojega obstoja opravljalo v glavnem le lokalne prevoze. Danes razpolaga že z velikim tovarnim in osebnim prevoznim parkom, njegova dejavnost pa sega tudi preko naših meja. To je bilo na zelo vidnem način prikazano na posebni karti.

Elektrika! Kdo v življenju še ni imel opravka z elektriko. Brez nje si ne moremo zamisliti življenja. Na razstavi smo videli mnoge detajle iz življenja kolektiva »Elektro«, ter razne električne naprave, ki so nam bile večji del doslej neznanе. »Elektro« Kočevje ima velike zasluge pri elektrifikaciji naših krajev. V ilustraciji bomo na-

5 podjetij

»Avto« Kočevje, »Itas«, »Ključavničarstvo« in »Kočevski tisk«. Prospekt je bil natiskan na malem tiskarskem stroju »Kočevskega tiska«, kjer je tiskarska delavka na željo obiskovalcev pokazala kako se tiska.

Ze otvoritev razstave je pokazala veliko zanimanje ljudi za razstavljene predmete in fotografije iz dela in življenja omenjenih kolektivov. V imenu razstavjalcev in Društva inženirjev in tehnikov, ki je bilo pobudnik in organizator razstav, ki so se zvrstile v mesecu tehnike, je spregovoril direktor »Kočevskega tiska« Ignac Karničnik. Govoril je o pomenu in namenu razstav, ki ponazarjajo dosežke napredka v tej ali drugi industriji. Ko je govoril o vlogi tehnične inteligence (brez katere si ne moremo misliti avtomatizacije), je med drugim dejal:

»Tehnična inteligenca ima spričo zastavljenih nalog, ki jim jih nalagajo naši družbeni plani, čedalje večjo vlogo. Naš cilj je, da se z

oddelek na razstavnem prostoru je bil vreden posebnega ogleda. Človek skoraj ne bi mogel verjeti, kaj vse proizvajajo v podjetju »Itas«. Razstavljene predmete, fotografije in grafikon o poteku proizvodnje po-

na razstavi

vedo zelo veliko. ITAS je s svojimi izdelki transportnih sredstev »silosi« vzbudil veliko zanimanje v svetu. Brez vsakega prerokovanja lahko zapisemo: podjetje sedanjosti in velike bodočnosti.

Podjetje »Ključavničarstvo« se je razrastlo iz majhnega obrtnega podjetja. Danes predstavlja industrijo v polnem pomenu besede. Razstavljene izdelki podjetja nam prikazujejo vsaj v grobi podobi proizvod-

vedli samo en podatek: Od leta 1946 pa do sedaj se je povečala potrošnja električne energije za 686 %. Za toliko je bilo treba povečati električno omrežje. To je brez dvoma velik uspeh prizadevnih članov kolektiva »Elektro« Kočevje.

Pa še nekaj besed o petem razstavljalcu — »Kočevskem tisku«. Večina obiskovalcev je prvič v življenju videla od blizu dejavnost tega kolektiva. Grafični pripomočki so pritegnili marsikaterega obiskovalca. Mnogi so se zanimali kako nastajajo »Novice«, knjige in druge tiskovine. Mali tiskarski stroj je vsaj do neke mere prikazal kako se tiska. Naj še povemo, da »Kočevski tisk« ne razpolaga z najnovejšimi sredstvi grafične stroje, vendar kljub temu dviga iz leta v leto svoje storitve.

Pri otvoritvi razstave so bili navzoči tudi predstavniki političnega in javnega življenja na čelu s sekretarjem Obč. komiteja ZK Ludvikom Golobom in predsednikom ObLo Drago Bentina. Ze prvi dan si je ogledalo razstavo veliko ljudi in šolarjev. Vsi so z zadovoljstvom zapuščali razstavne prostore, saj so videli veliko lepega in novega, kar ustvarjajo naši delovni ljudje. Razstava je dosegla popoln uspeh.

K. O.

Konferenca MLADIH ZADRUŽNIKOV

Ribnica, nedelja 6. novembra. Danes je imel aktiv mladih zadružnikov pri Kmetijski zadruzi Ribnica redno letno konferenco, na kateri so pregledali dosedanje delo aktiv. Delo mladih zadružnikov je bilo dobro ocenjeno. V aktivu so vključeni mladinci iz dvanajstih okoliških vasi, kar je brez dvoma lep uspeh, še posebno zato, ker niso imeli v teh vaseh mladinskih aktivov ter niso bili vključeni v nobeno organizacijo.

Celoten aktiv mladih zadružnikov je vključen v mladinsko organizacijo. Tudi v programu za bodoče leto so si zadali kot eno zelo po-

membnih nalog, vključiti še ostalo kmečko mladino v aktiv mladih zadružnikov, predvsem mladino iz območja sedanje KZ Jurjevica. Tudi v bodoče bodo nudili pomoč za drugi pri izvajanju plana, v akcijah za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva. Nadalje je v programu splošno izobraževanje kmečke mladine s pomočjo predavanj, poučnih filmov in z ogledi kmetijskih kombinatov. V načrtu imajo tudi predavanja iz notranje in zunanje politike naše države.

Na konferenci so izvolili nov upravni odbor, v katerem so tudi trije člani iz KZ Jurjevica.

Drobne iz Sodražice

Zadnje nedeljo v oktobru so bili šolarji sodražke osemletke (skupno 140 otrok) na obisku na Kmetijskem gozdarskem posestvu v Kočevju. Otroci so videli na obisku marsikaj koristnega in poučnega, kar jim bo pri pouku brez dvoma koristilo. Z izletom so bili zelo zadovoljni.

Na dan mrtvih — 1. novembra je 40 rezervnih oficirjev in podoficirjev obiskalo spomenik žrtv fašističnega nasilja Urh pri Ljubljani.

Pretekli četrtek je bilo v Sodražici zanimivo predavanje o gospodarstvu s spremljavo filma. Predavateljice so bile iz Zavoda za napredek gospodinjstva iz Ljubljane. Takih predavanj si žene še želijo.

Vzgoja mladine

Pred nami je novo obdobje idejno-vzgojnega dela, ki narekuje vodstvom in organizacijam Ljudske mladine, kakor tudi Delavske univerzi, Zvezi komunistov, SZDL in ostalim organizacijam, da začnejo že sedaj razmišljati o uspešnih in pomanjkljivostih dosedanjega dela, ter na podlagi teh izkušenj izdelajo program. Te naloge se je v polni meri zavedal tudi ObK LMS Kočevje in poživil delo komisije za idejno-vzgojno delo, katera je imela pred kratkim prvi sestanek pred letošnjo študijsko sezono, na katerem si je zadala smernice za študijsko sezono 1960 in 1961.

Ena njenih glavnih nalog bo ta, da bo spremljala in pravilno usmerjala idejno-vzgojno delo v aktivih. Zaveda se, da je treba dati vsakemu mladincu možnost, da se spozna s tistimi vprašanji iz našega družbenega in gospodarskega področja, ki ga najbolj zanimajo, da se udeležuje številnih oblik dela

ki mu ustrezajo (debatni klub, klub OZN, šola za življenje itd.) in da se spoznava s številnimi poljudnoznanstvenimi področji, ki širijo njegovo obzorje. Glede na to, bo morala komisija čimprej proučiti stanje v občini, analizirati interese mladine in na podlagi tega izpolniti program idejno-vzgojnega dela. Program pa ne bo smel biti enak za vse aktivne, kajti interesi mladine, ko bo komisija tekom tega meseca izvedla anketo o zainteresiranosti članov, so prav gotovo različni, saj ima šolska mladina bistveno drugačne interese kakor delavska ali vaška ter delavska mladina na Rudniku drugačne, kakor mladina KGP. Iz tega je razvidno, da bo morala biti komisija nosilec idejno-vzgojnega dela v občini in se ne bo smela izgubljati v drobnih in nepomembnih vprašanjih, temveč bo morala imeti vseskozi pred očmi celoto idejno-vzgojnega dela v občini.

Zaradi tako različnega interesa

Knolove mame ni več...

Ze nekaj mesecev je minilo, odkar na ribniških cestah nisi več videl in sročal živahnje, vedno nasmejanje Knolove mame. Ko je zadnje poletje posedala na vrtu, se nam je zdelo nerazumljivo, da počiva. Njeno življenje je bil en sam nepretrgan delaven dan.

Se zelo mlada je prišla iz sodražke strani v Ribnico. V Ribnici se je počutila utesnjeno. Ko bi imela vsaj majhen, čisto majhen vrtiček pri hiši, je večkrat potohla, tako pa imamo tako malo sonca...

Imela je 14 otrok. Prvi so bili že v svetu in živeli svoje življenje, ko so se doma mlajši še gnetli okrog nje. Mož je bil obrtnik. V letih krize je malo zaslužil in takrat je morala ona ustvarjati iz nič, da je bila družina sita in oblačena. Zato ni čudno, da je prisluhnila glasu, ki je napovedal tudi malemu človeku lepše življenje.

Njeni otroci, zlasti njen najmlajši sin, se je že v stari Jugoslaviji uvrstil med borec za pravice malega človeka. Ko je to zasluhila, je pomagala njemu in vsem njegovim sodelavcem, kolikor je mogla. Vojna jo je našla pripravljeno. Pri njej so se ustavljali ilegalci in sodelavci NOV. Skrbno je pazila, da sovražniku ne bi prišlo na uho, da se v njenem domu v kleti tiskajo partizanska poročila. Njena velika ogradnina ruta je potem skrila partizansko literaturo, ko je odšla njo v bližnje vasi in jih razdeljevala med tiste, ki so pomagali partizanom. Tako je šlo dan za dnem. Z veliko vero v srca v zmago pravice stvari, ji ni bila težka nobena pot in nobena ovira prevelika, da je ne bi premagala.

Nenačnoma je v njeno življenje in delo udarila strašna novica: pri vojašnicah v Ribnici so sovražnikovi streli pretrgali življenje njenemu starejšemu sinu Jožetu. Kako ji je bilo takrat težko! Sledile so are-

tacije. Starejšo hčerko so odpeljali k Urhu pri Ljubljani, njo in mlajšo hčerko pa zaprli v Ribnici. Zvedeti so hoteli, kje so sinovi.

Trpljenje je sledilo trpljenju, a ona niti za hip ni podvomila v zmago. Zvesto je verovala, da je tisto, kar dela, prav. Knolova mama je bila vredna vsega občudovanja.

V urah trpljenja sem jo večkrat obiskala. Znala me je tako potolažiti in mi viliti toliko vere, da sem odšla od nje potolažena.

Dočakala je svobodo. Skupno z otroki je živela v novem domu. Uresničila se ji je življenjska želja, da je imela okrog nove hiše tudi lep vrt. Tam je najrajši sedela.

Odšla je tiho, kot da bi upihnil lučko, ki je že slabo gorela. Vsi, ki smo jo poznali, se je s hvaležnostjo spominjamo in se ji zahvaljujemo za velik delež, ki ga je doprinesla k naši svobodi.

K. K.

Gospodarske vesti

Na kmetijskem posestvu »Napredak« v Guči pri Čačku, ki se je udeležilo tekmovanja za največji pridelek, so dosegli na dveh hektarih 213.358 kg krompirja sorte »Forans«. Po uradnem sporočilu komisije Zveze kmetijsko-gozdarskih zbornic Jugoslavije, je to nov jugoslovanski rekord.

V ladjedelnicah »Lošinj« na Malem Lošinjju in v »Crveni zvezdi« v Pulju so začeli graditi štiri potniške ladje, ki jih je naročila Jadranska linijska plovilnica z Reke. Nove ladje bodo lahko sprejele po 450 potnikov in po 30 ton tovora.

Vozil bodo na krajevnih progah, kjer bodo zamenjale stare lesne obalne potniške plošbe.

Tovarna strojev »Ivo Lola Ribar« v Zelezniku bo prihodnje leto izdelala kompletne instalacije za 13 tovarn, izmed katerih jih bo 10 proizvajalo iveraste plošče, tri pa lepenko. V kratkem bodo izdelali opremo za tovarno lepenke v Sulaču, ki bo kot surovino izkoriščala bombaž in neko sudansko travo. Tri tovarne lepenke, ki jih bodo zgradili v Sloveniji, Srbiji in Madžoniji, bodo izkoriščale kot surovino odpadno slamo.

Vodna črpalka v Blatih pri Rakitnici

Foto: ing. L. Čampa

Križem po Evropi

ANDREJ ARKO

12

Velik prijatelj turistov mojega kova je podzemna železnica. Po želji te z veliko brzino in prijetnem hladu prepelje za malo denarja kilometre daleč. Tako sem imel jaz preračunano, da je najbolje, da se popeljem do postaje, katere izhod iz podzemlja je na trgu pred veličastno zgradbo opere. Pariška opera je bila zidana po načrtih Garniera v letih 1861 do 1874. Od tu se najbolje gnaš za nadaljnji sprehod po mestu.

Kakor po vseh mestih, smo si tudi tukaj ogledali kako izgleda mesto ponoči. Sicer isto kot v drugih velemestih, samo da se tu meša med svetlobno reklamo nešteto vabil za nočne lokale. Transparentni pomiškujejo v tajinstvene smeri vhodov kot smerilci na fičotu. Na ogromnih plakatih vidiš kakšna jabolka so naprodaj v teh evinih domovih zvenceh imen kot »Folies Bergère«, »Revue Theatre«, »Moulin Rouge« in še cele ulice te sex-parade. Tudi vsa ta golota je v okviru precizne stiskalnice turistov, ki padejo v roke te najstarejše ženske obrti.

Preostali prosti čas smo porabili za polovanje v mestecu Versailles, ki leži severozapadno od Pariza. Grajska palača je bila od leta 1682 do 1789 kraljevska rezidenca, da so se tako izognili že takrat naraščajočemu mestnemu hrupu Pariza. Grad so pričeli zidati že leta 1661 po načrtih znamenitejših gradbenikov takratne dobe. Za notranjo opremo in okrasje pa je poskrbel in vodil dela mojster Lebrun s celo armado slikarjev, ki-

parjev, rezbarjev, pozlatarjev itd. Gradnja gradu je stala 150 milijonov takratnih zlatih frankov. Nemogoče je dobiti vsaj delno predstavo okoli tega umetniškega bogastva, ako tega sam ne vidiš. Zanimal me je ta kraj in te dvorane, saj se je pletel tu del usodne nití zgodovine naših narodov po prvi svetovni vojni.

Človek je dokaj utrujen in nasičen od vsega in šele kasneje dojema vso veličino te lepote in moči človeške ustvarjalnosti, ki jo je videl. In zopet priprave za nadaljevanje potovanja. Ob 8. uri zjutraj smo odpotovali iz kolodvora »Paris Nord« proti lukci Calais, kjer smo se ukrcali na ladjo za prevoz v Anglijo. Zanimivo je, da vozijo v to smer velike kompozicije vlakov še vedno običajni stroji na paro, vendar take moči, da imajo tudi ti velike brzine. Vozili smo se preko mesta Amiens proti obali La Manchesha po tistem delu Francije, ki je bil med drugo svetovno vojno najbolj prizadet. Od pristanišča St. Valery ob obali, preko mosta Baulogne pa vse do Calaisa je pokrajina razrita od vojnih grozot. Izgleda, da so nekatere tovarne sploh opustili. Polja so lepo obdelana, a nadvse so urejeni vinogradi in sadovnjaki, ki so v tem predelu glavna gospodarska veja. V pristanišču Calais, ki se mu še tudi pozna vojna, smo se vkrcali na brod, ki nas je v dobrih dveh urah prepeljal po zelo slabem morju preko morske ožine Pas de Calais do angleškega vhodnega pristanišča Folkestone. Na sami ladji si lahko opazoval marsikaj, če si imel dober želodec in nisi

Na obisku v Londonu Foto: A. Arko

bil sam med ono skupino, ki je pri ograji nemo pela znano pomorsko pesem »Ko zlati dan zasije...« Po svojevrstni policijski in carinski proceduri, ki je šla izredno hitro, smo sedli na vlak za smer proti Londonu, kamor smo prispeli na

postajo Viktorija ob 15. uri, torej od Pariza do Londona v 7 urah. Ze takoj na kolodvoru nas je zajel vrvež nad 9 milijonskega mesta, pa vendar smo bili tu že nekako »stari gadi«, ki smo se že otresli strahu pred velemestnim vrvežem.

Prvo kar te preseneti je velik promet na ulicah za katerega trdijo, da je v Londonu v vsej Evropi največji. Ko gledaš imaš občutek, da ne boš prinesel celih kosti preko križišč. Vendar kmalu uvidiš, da vlada v tem mestu z nad 9 milijoni prebivalcev red predvsem pa v cestnem prometu. Disciplinarni vozačev in pešcev je s pomočjo strogih prometnih tehnično modernih pripomočkov na višku. Pripetijo pa se tudi težke prometne nesreče. Merodajni trdijo, da je temu vzrok konservativnost in skromnost lastnikov vozil. Na cesti opaziš še avtomobile kakršnih pri nas že zdavnaj ni več videti in bi njih pojava na ulici vzbudila smeh posebno med »prometnadnimi levis«, ki spadajo pri nas med strokovnjake avtomobilizma. Pripovedovali so nam, da je v prometu še nad 2 milijona avtomobilov starih nad 10 let. Ti bodo morali imeti do konca tega leta posebno dovoljenja, sicer bodo morali iz prometa. Do meseca julija so jih škaritali že nad 100.000. Vse to ti postane bolj jasno če pomisliš, da je postal London že leta 1809 milijonsko mesto, medtem ko je Paris dosegel to šele leta 1840. Drugi podatek, ki ti pojasni ta mestni vrvež pa je ta, da živi v Angliji ca. 79,7 odstotkov vsega prebivalstva v mestih. Vrvež postane posebno ob 9. uri zjutraj, ko vse hiti v službe in ob 17. uri popoldne, ko gre cela reka ljudi iz službe. Tam namreč delajo od 9. do 17. ure v soboto so pa prosti ves dan. Tipični londonski enonadstropni avtomobili so množice hitre razpeljejo vkljub temu, da po njihovih predpisih ne sme v avtobus nihče stati. Peljati se jih sme samo toliko, kolikor je v avtobus sedežev. Na postajališčih stojijo potniki v vrsti. Vstopi jih pa samo toliko, kolikor sprevednik pove, da je prostik sedežev. Tako se promet razvija hitro brez hrupa in prerivanja.

(Nadaljevanje)

Ribniški nogometaši so dosegli lep uspeh

NK »Borac« na drugem mestu

Zaključilo se je tekmovanje jesenskega dela prvenstva I. skupine ljubljanske nogometne podzveze, v kateri tekmuje tudi ribniški NK »Borac«. Tekmovanje je bilo precej razburljivo, saj je več klubov reflektiralo za prvo mesto na lestvici. Vse do poslednjih dveh kol pred zaključkom jesenskega tekmovanja se ni vedelo, kdo bo prvi. Kocka je padla na predzadnjem tekmovanju med NK Mengeš in NK »Borac«, ko so prvi odvezli Ribničanom dve dragoceni točki. Ze takrat se je vedelo, da bodo prvi nogometaši Mengša, drugi pa Ribničani.

Za »Borac« je doseženo drugo mesto lep uspeh, s katerim so tako igralci in njihovi simpatizerji zadovoljni, še posebej na prejšnja tekmovanja.

Nogometni klub je imel objektivne težave, pa tudi druge neprijetnosti. Ena od teh je na primer ta, da sta bila v tekmi NK Domžale nepriznana dva regularna gola. Zaradi tega so se pritožili nogometni pozravniki.

Po zaslugi celotnega kolektiva nogometnega kluba, posebno pa igralcev Karpova, Uzelca, Sarajliča in Lesarja ter ostalih igralcev, jim je uspelo doseči tako lepe uspehe.

V pomladanskem delu prvenstva čakajo nogometaše še hude borbe za čim boljši plasman. Do pomladanskega dela tekmovanja si bo treba nabrati novih sil za nove boje in — zmage.

• ZA SMEH in DOBRO VOLJO •

— HLAČE IN STANDARDI
»Lepo prosim, če mi zamenjate te hlače za enako številko, samo da bodo imele daljše hlačnice.«
»Tovariš, to je nemogoče, ker so vse izdelane po standardih in imajo zato določene mere in...«
»Toda razumite vendar, meni so hlačnice prekratke za pet prstov!«
»Ne moremo pomagati, najbrž vaše noge ne ustrezajo našim standardom!«

— ZARADI ŽENE
»Dve noči zapored ste vlomili v trgovino s klobuki. Povejte, kaj ste vse ukradli!«

»En ženski klobuk, pa sem ga moral enkrat zamenjati.«

— DOMOVINSKA PRAVICA
»Torej, vi ste Ribničani?«
»Ja, večinoma. Ko sem prišel v Ribnico sem tehtal 10 kg, sedaj pa jih imam 90.«

— ZA VSAK PRIMER
»Tovariš direktor, oprostite, ker sem zamudil: ženo sem moral odpeljati v porodnišnico.«
»No ja, že prav, samo glejte, da se kaj takega ne dogodi več v tem tednu.«

S A M O R E M I

Delavska univerza Kočevje

Na razmočenem in za igro težkem nogometnem igrišču je bila v nedeljo, 6. novembra, v Kočevju odigrana prvenstvena nogometna

tekma med NK Kočevje in NK Kamnikom, Moštvo »Kočevja« je nastopilo v standardni postavi. Na blatnem terenu sta se obe enajstorično težko znašli, tako da se je tekma končala brez gola. Gostje so imeli od začetka do konca tekme podrejeno vlogo. Posebno je prišla premoč do izraza v drugem delu igre. Kočevjarji so neprestano napadali in nevarno ogrožali dobrega vratarja gostov.

Bazen za 2000 ljudi

V Moskvi so zgradili kopalni bazen, ki velja za največjega na svetu. Bazen je zrajen na obali reke Moskve in lahko sprejme 2000 kopalcev hkrati. Bazen je širok 130 metrov, globok pa šest metrov. Vodo v bazenu filtrirajo in segrevajo.

Čeprav so bili stalno v kazenskem prostoru, domačim ni uspelo spraviti žoge v mrežo. Gostje so igrali ves čas uspešno bunker sistem in tako ohranili mrežo nedotaknjeno.

Prihodno nedeljo čaka kočevska nogometna teška preizkušnja na vročem igrišču v Zagorju.

igrali ves čas uspešno bunker sistem in tako ohranili mrežo nedotaknjeno.

Čeprav so bili stalno v kazenskem prostoru, domačim ni uspelo spraviti žoge v mrežo. Gostje so igrali ves čas uspešno bunker sistem in tako ohranili mrežo nedotaknjeno.

LESTVICA LLP ČLANI

Rudar	8	8	0	0	25:8	16
Papirničar	8	6	2	0	14:6	14
Grafičar	7	6	0	1	13:2	12
Bratstvo	8	3	3	2	15:11	9
Proletarec	8	4	0	4	13:13	8
Kočevje	7	2	2	4	10:11	6
Kamnik	8	2	2	4	13:15	6
Javornik	7	2	2	3	10:19	6
Duplica	7	2	1	4	9:13	5
Sava	6	1	1	4	9:13	3
Litija	8	1	1	6	8:14	3
Olimpija	8	0	2	6	4:18	2

ZAHVALA

Upravni odbor in kolektiv Zdravstvenega doma Ribnica se zahvalujeta vsem darovalcem, ki so denarno podprli gradnjo preventivnega bloka.

OBVESTILO

Obveščamo odjemalce električne energije, da bomo morali zaradi nujnih del na daljnovodih izklopiti območja transformatorskih postaj Ribnica, Prigorica, Podpreška, Trava, Papeži, Osilnica in Čabar, v nedeljo, dne 13. novembra 1960 od 7. do 15. ure. Območja transformatorskih postaj Jurjevica in Žlebič pa 14., 15. in 16. novembra 1960 vsak dan od 7. do 15. ure. V času izklopov ravnajte z napravami kot da so pod napetostjo.

»ELEKTRO« Kočevje

RAZPIS

Komisija za sprejem in odpust delavcev pri podjetju »Elektro« Kočevje razpisuje prosta delovna mesta:

MATERIALNEGA KNJIGOVODJE. Pogoji: dovršena srednja ekonomska šola ali njej enakovredna šola ali nepopolna srednja šola z daljšo prakso v materialnem knjigovodstvu.

3 NEKVALIFICIRANE DELAVCE za Gradbeno skupino Lašče.

Delovno mesto materialnega knjigovodje je na upravi podjetja v Kočevju, služba v gradbeni skupini pa je terenska. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Nastop službe je mogoč takoj ali po dogovoru. Interesenti naj vložijo pismene ponudbe na upravo podjetja Kočevje, Trata 6, najkasneje do 20. XI. 1960.

»ELEKTRO« Kočevje

Pozdravi iz Foče

Vojak Adolf Kovačič, ki služi vojaški rok v Foči, pošilja lepe pozdrave vsem domačim ter znanim in prijateljem. Pozdravlja tudi delovni kolektiv obrata »Tela« v Dobropolju in jim želi veliko uspehov. Pozdravom se pridružuje tudi vojak Ivan Peterlin iz Foče. Lepo pozdravlja vse domače in ostale z Velike Slevice.

Rekordno število nesreč v Italiji

Letos je bilo v Italiji od januarja do avgusta 173 tisoč prometnih nesreč, ki so zahtevale 5.077 življenj, 129 tisoč ljudi pa je bilo huje ali lažje ranjenih. Število nesreč je v primerjavi s prejšnjimi leti naraslo več kot za 30 odstotkov. Samo v Rimu je bilo v teh osmih mesecih letošnjega leta skoro 42.000 prometnih nesreč, pri čemer je izgubilo življenje 186 ljudi, nad 16.000 pa je bilo ranjenih. Za Rimom je po številu nesreč na drugem mestu Milano.

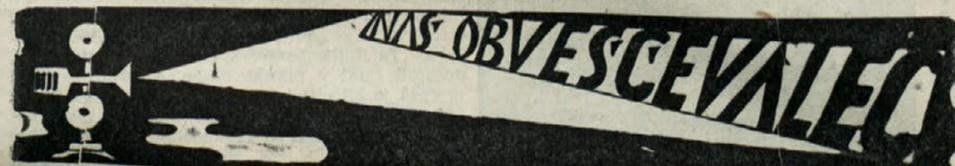
VOZNI RED 1960-61

novi avtobusne proge Ljubljana—Kočevje—Ljubljana

Podjetje »Avto« Kočevje obvešča vse potnike, da je s 1. novembrom 1960 odprlo novo avtobusno progo Ljubljana—Kočevje—Ljubljana. V sezoni, to je od 15. aprila do 15. oktobra bo proga obratovala Ljubljana—Kočevje—Delnice—Rijeka in obratno, izven sezone, to je od 16. oktobra do 14. aprila, pa samo na progi Ljubljana—Kočevje—Ljubljana.

Avtobus vozi vsak dan.

V	1	Postajališče	V	1
km	Odhod	Prihod	km	Odhod
5.00	0	LJUBLJANA	19.45	
5.10	10	Škofljica	19.35	
5.15	13	Pijava gorica	19.30	
5.25	20	Pri Jakliču	19.20	
5.35	27	Turjak	19.10	
5.40	29	Rašica	19.05	
5.45	32	Velike Lašče	19.00	
5.53	34	Retje	18.52	
6.00	39	Ortnek	18.45	
6.05	42	Žlebič	18.40	
6.15	47	Ribnica	18.30	
6.20	53	Dolenja vas	18.25	
6.30	61	Stara cerkev	18.15	
6.35	65	KOČEVJE	18.10	
6.45			18.00	
7.00	78	Štalcerji	17.45	
7.05	81	Morava	17.40	
7.15	85	Banja loka	17.30	
7.20	86	Nova sela	17.25	
7.35	90	Fara - Vas	17.10	
7.40	95	Brod na Kupu	17.05	
7.50	98	Homer	16.55	
8.00	101	Tihovo	16.45	
8.05	103	Marija Trošt	16.40	
8.15	107	Delnice	16.30	
8.25	115	Lokve	16.20	
8.40	131	Jelenje	16.05	
8.50	140	Kamenjak	15.55	
9.00	149	Čavle	15.45	
9.15	156	RIJEKA	15.30	
		Prihod		Odhod

Gibanje prebivalstva

RIBNICA
Rodila je Krulič Alojzija, gospodinja iz Brega 31 — dečka Branka.

DOLENJA VAS
Rodila je Debeljak Rozalija, gospodinja iz Rakitnice 18 — dečka Stanke.

KOSTEL
Umrta sta: Segula Ivan, kmetovalec iz Vrha 14, star 75 let in Južnič Ana, roj. Jakšič, gospodinja iz Fare 23, stara 67 let.

LOŠKI POTOK
Rodila je Levstek Ana, gospodinja iz Travnika — dečka Emila. Umrli je Vesel Jože, družinski upokojenec iz Travnika 86, star 88 let.

OSILNICA
Rodila je Gašparac Zdenka, gospodinja iz Osilnice 13 — dečka Jožeta. Umrta je Malnar Marija iz Grinčevca pri Osilnici 5, stara 84 let.

K. I. N. O.
JADRAN, Kočevje: od 11. do 13. novembra ameriški barvni cinemascopski film »Visoki tujec«, 14. novembra jugoslovanski film »Samo ljudje«, od 18. do 20. novembra nemški barvni vstavi-film »Ti si moja pesem«, 20. novembra matineja cinemascopskega filma — risanka »Pisani program«.

RIBNICA: 12. in 13. novembra poljski film »Pepel in diamant«, 19. in 20. novembra ameriški barvni cinemascopski film »Nasvidenje Rim«.

DOBREPOLJE: 12. in 13. novembra ameriški barvni film »Ranč prekleth«, 16. novembra angleško-ruski film »Pot na Antarktiko«, 19. in 20. novembra ameriški barvni film »Visoki jezdec«.

PONIKVE: 17. novembra angleško-ruski film »Pot na Antarktiko«.

LOŠKI POTOK: 13. novembra ameriški barvni film »Zaznamovan«, 20. novembra madžarski film »Dvanajst zadetkov«.

SODRAŽICA: 12. in 13. novembra cinemascopski film »Ulica Friderik št. 10«, 19. in 20. novembra cinemascopski barvni film »Noretredamski zvonar«.

VELIKE LAŠČE: 12. in 13. novembra angleško-sovjetski barvni film »Pot na Antarktiko«, 19. in 20. novembra italijanski film »Bele noči«.

KOČEVSKA REKA: 12. in 13. novembra sovjetski barvni film »Letijo žerjavi«, 16. novembra italijanski film »Kronika siromašnih ljubimcev«, 19. in 20. novembra ameriški barvni film »Ples na vodi«.

PREDGRAD: 12. in 13. novembra francoski film »Na smrt obsojeni je pobegnil«, 19. in 20. novembra jugoslovanski film »Črni biseri«.

OSILNICA: 13. novembra francoski film »Gervaise«, 20. novembra ruski film »Vasa Železnova«.

BROD NA KOLPI: 12. in 13. novembra barvni film »Rose Bernad«, 19. in 20. novembra film »Izguljeni čas«.

SVOBODA, Rudnik: 12. in 13. novembra amer. film »Obremenilna pričča«, 19. in 20. novembra francoski film »Zločin in kazen«.

PRODAM
Po ugodni ceni prodam nov moped »Colibri«, Mrak Ivan, Salka vas 5, pri Kočevju.

V štiristanovanjski hiši v centru Kočevja so naprodaj stanovanja. Eno stanovanje je vseljivo v januarju 1961.

Silc Mira, Ljubljana Miklošičeva 4-I.

OPRAVIČILO
Obžalujem dejanje, katero sem storil Berdavs Francu iz Rudnika 31, ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Hren Alojz, Rudnik 32, Kočevje.

Novo strelišče

V nedeljo, 13. novembra, bo Občinski strelski odbor Kočevje izročil svojemu namenu novo strelišče ob cesti Kočevje—Livold. Strelišče bo služilo za vaje in tekmovanja v streljanju s pištolo in malokalibrsko puško.

Vse ljubitelje strelskega športa ter predstavnike podjetij, organizacij in ustanov vabimo, da se udeležijo otvoritve novega strelišča.

Odbor

NJENA PODOBA...

Nemirno se je presedel po stolu. Z mislimi je bil vedno pri njej. Sindikalni izlet v Zagrebu je imel usodne posledice. Bila sta skupaj v službi v enem podjetju. Do takrat mu je bila samo silila v naročje. V sobi je bilo prijetno toplo. Za kratek čas je zbledela njena slika, potem pa je s toliko večjo silo butnila vanj, da je pozabil na vse, kar ga je obdajalo in mislil samo na njo...

Njegova žena je kmalu spoznala, da z njim nekaj ni v redu. Spraševala ga je, če je bolan, on pa je hladno odgovorjal, da naj ga pusti pri miru. Tisti večer je šel že zgodaj spat. Imel je nemirne sanje. V sanjah je blodil po neznanih krajih. Zašel je po poti in prišel do roba globokega prepada. Kričnil je in se pri tem zbudil.

Iz otroške postelje je prihajalo tiho stokanje. Prižgal je luč in stopil do otroka. Puncikina lica so bila vroča kot žerjavica, oči je imela motne in komaj ga je spoznala. »Očka, boli«, je zastokala deklina. »Kje te boli srček«, je vprašal ves v strahu?

»Povsod« je dejala, potem pa je spet padla v omotičen spanec.

Medtem se je zbudila tudi žena. Prestrašena je stopila k otroški postelji in dejala: »Ze čez dan ni bila videti preveč zdrava, vendar nisem verjela, da jo bo tako hudo prišlo.« Potem sta mali bolnici iz-

bliznjo gostilno. Pa tudi pijača mu ni teknila. Zato je lokal kmalu zapustil. Ni mu preostalo drugega, kakor da gre domov.

Žena ga je kakor po navadi prijavno pozdravila. Otroka sta mu silila v naročje. V sobi je bilo prijetno toplo. Za kratek čas je zbledela njena slika, potem pa je s toliko večjo silo butnila vanj, da je pozabil na vse, kar ga je obdajalo in mislil samo na njo...

Njegova žena je kmalu spoznala, da z njim nekaj ni v redu. Spraševala ga je, če je bolan, on pa je hladno odgovorjal, da naj ga pusti pri miru. Tisti večer je šel že zgodaj spat. Imel je nemirne sanje. V sanjah je blodil po neznanih krajih. Zašel je po poti in prišel do roba globokega prepada. Kričnil je in se pri tem zbudil.

Iz otroške postelje je prihajalo tiho stokanje. Prižgal je luč in stopil do otroka. Puncikina lica so bila vroča kot žerjavica, oči je imela motne in komaj ga je spoznala. »Očka, boli«, je zastokala deklina. »Kje te boli srček«, je vprašal ves v strahu?

»Povsod« je dejala, potem pa je spet padla v omotičen spanec.

Medtem se je zbudila tudi žena. Prestrašena je stopila k otroški postelji in dejala: »Ze čez dan ni bila videti preveč zdrava, vendar nisem verjela, da jo bo tako hudo prišlo.« Potem sta mali bolnici iz-

merila vročino. Toplomer je kazal že 40 stopinj. Mala bolnica se je vsakih pet minut prebujala, tožila je o vročini, vmes pa govorila o očku, ki bo prinesel čokolado, bonbone. Pretreslo ga je. »Blede se ji, pojdi brž po zdravnik«, je strahoma govorila žena.

Takoj je bil nared. Vzel je kolo in utonil v noč. Ko je prišel v trg po zdravnika, je ura odbila ravno polnoč. Po zdravilu, ki mu ga je dal zdravnik, je deklina odlegla. Vročina je popuščala in otrok je proti jutru mirno zaspal. Največja nevarnost je mimo. Oba z ženo sta se oddahnila. Prvič po tistih dneh, ko je prišel iz izleta je privil ženo k sebi in jo poljubil.

Cutil se je kakor preropenega. Podoba dekleta, ki ga je prej kar naprej vznemirjala, ga mučila in mu ni dala miru, se je razpršila v dim. Nič več ga niso motile težke misli, da je vkljenjen v zakon, v družino. Kljub neprespani noči se je čutil svež in srečnega. Najraje bi zavriskal.

»Tudi jaz sem bil bolan, hudo bolan«, si je govoril, ko se je vozil v službo. »Sreča, da sem še pravi čas ozdravel.« Pred oči mu je priplavala podoba njegove žene, ki je bila z njim vedno enako ljubezniva — tudi v zadnjih dneh, čeprav je čutila, da z njenim možem nekaj ni prav. Svet se mu je zdel veliko lepši kakor včeraj.

Izdaja in tiska ČZP »Kočevski tisk« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik JANEZ MERHAR. — Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14-a, telefon uredništva in uprave 3-89. Naročnina je 500 din, polletna 250 din in jo je treba plačati naprej. Za inozemstvo 1000 din oziroma 3 ameriške dolarje. Tekoči račun 000-713/1-265 pri Komunalni banki v Ljubljani, podružnica za Kočevje

Katastrski urad Kočevje obvešča

Po odloku OLO Ljubljana je spremenjen čas za sprejemanje strank. Stranke sprejemamo: Ob ponedeljkih in petkih od 8. do 12. ure; ob sredah od 8. do 12. ure in od 14. do 18. ure. Katastrski urad Kočevje

IZ NAŠIH KRAJEV

Satelit NAD KOČEVJEM

»Satelit, satelit,« so menili ljudje, ki so v soboto zjutraj opazovali neznan, svetel predmet, visoko v zraku. Predmet je neprestano izpreminjal obliko. Bil pa je dobro viden tudi s prostim očesom. Preltel je Kočevje v smeri severovzhod v višini 8000 metrov in hitrostjo približno 100 km na uro. Mnogi niso hoteli zamuditi edinstvene prilike, da vidijo »sa-

telit« na nebu. In kaj pravijo strokovnjaki Hidrometeorološkega inštituta v Ljubljani, ki so predmet opazovali s posebnim daljnogledom? Satelit? Ne, le gumijast balon, ki jih uporabljajo vremenslovci za zbiranje podatkov o vremenu. Večje vremenske postaje spuščajo takšne balone celo večkrat na dan. Balon nosi posebno napravo, ki jo

znanstveniki imenujejo radiosonda. Ta z radijskimi valovi sporoča potrebne atmosferske podatke, ki jih uporabijo vremenslovci za napovedovanje vremena in za znanstvena raziskavanja.

LMS NA ŠOLI »JOŽETA ŠEŠKA«

V sredo, 2. novembra, je bil v gimnazijskih prostorih v Kočevju ustanovljen sestanek aktivna LMS, kateremu je prisostvovalo okoli 50 mladincev, ki so bili sprejeti v organizacijo LM za občinski praznik občine Kočevje. Sestanku so pri-

sostvovali predstavniki Obk LMS, SK LMS, Obo DPM, Pionirske organizacije, ravnateljstva šole, aktivna LMS na Vajeniški šoli in aktivna LMS na osemletki Mirka Bračiča.

V programu so si zadali nalogo, da bo njihovo delo predvsem temeljilo na področju idejno-vzgojnega izobraževanja članov. Tako nameravajo organizirati Tribuno mladih, cikluse predavanj, Mladinski klub OZN, debatni klub itd. Pri vsem tem pa niso pozabili na športno in kulturno udejstvovanje. Tudi program šolske in razredne skupnosti je zelo obširen, saj bodo organizirali interesne krožke za pomoč učencem pri študiju in poglobljenem študiranju fizike in matematike, kjer računajo, zaradi pomanjkanja učnega kadra na šoli, na dijake iz gimnazije.

Vsi predstavniki, ki so sodelovali na ustanovnem sestanku, so obljubili vso pomoč pri njihovem delu, posebno še ravnateljstvo in Srednješolski komite LMS. Pri izvrševanju programa jim želimo čim več uspehov.

Sivi

Odbor »Svoboda« v Kočevski Reki je imel pred kratkim prvo sejo, odkar je bil izvoljen. Novi odbor je najprej imenoval vodje posameznih sekcij, ki bodo delovale v okviru društva, potem pa je predsednik društva govoril o nalogah članov odbora društva »Svoboda«. Pri društvu bodo delovale fizikalna, pevska in dramsko-lut-

karska sekcija, knjižnica, filmska in izobraževalna sekcija in klub Kočevska Reka.

V izobraževalni sekciji je predviden tečaj za mlade komuniste z osem do devet tem o najosnovnejših vprašanjih, ki so važna za mladino (osnovna struktura ekonomije, vprašanja iz religije, dialektičnega materializma in podobno). Za starejše člane ZK so poleg teh tem tudi teme o socialno-družbeni ureditvi ter politični ekonomiji. V novembru je predvideno pre-

Filharmonija v Kočevju

V ponedeljek zvečer je bil v Seškovem domu v Kočevju koncert Slovenske filharmonije iz Ljubljane pod vodstvom dirigenta Sama Hubada. Nastopili so tudi solisti ljubljanske Opere, sopranistka Nada Vidmarjeva, tenorist Mirko Brajnik in basist Ladko Korošec.

Velika dvorana Seškovega doma je bila polna, kar je dokaz, da si kočevsko prebivalstvo želi takih kulturno umetniških večerov. Orkester Slovenske filharmonije, ki je kot celota glasbeno na najvišji stopnji naše glasbene kulture, je z izvedbo odlomkov iz del svetovno znanih avtorjev Čajkovskega, Puccinija, Smetane in Gotovca vzbujal v človeku tista čustva lepote, da človek pozabi na vse dnevne skrbi, ko posluša vsa ta umetniška dela.

Enako kot za orkester velja za soliste ljubljanske opere, Nado Vidmarjevo, Brajnika in Ladka Korošca, da so s svojim petjem pokazali svoje veliko znanje. Publika je vse točke z velikim zanimanjem spremljala in dajala priznanje vsem nastopajočim. V Kočevju si ljudje še želijo tako lepih kulturnih večerov.

Prireditve v Sodražici

Mladinska organizacija v Sodražici je v nedeljo 6. novembra organizirala v kino dvorani v Sodražici kulturno-zabavno prireditve. Sodeloval je kvintet JLA iz ribniške garnizije in humorist Martinc Marjan-Boris iz RTV Ljubljana. Prireditve se je udeležilo veliko ljudi, ki so bili s programom zelo zadovoljni.

Televizor v Karlovcih

Pred kakimi dvema meseci so v Karlovcih pri Velikih Laščah nabavili televizijski aparat. Televizor je last prebivalcev tega področja, ki so ga nabavili z lastnimi sredstvi. Nahaja se v prostorih šole na Karlovcih, Okrog njena se večkrat zberejo ljudje in gledajo razne oddaje. Vsekakor je televizor za ta precej velika pridobitev. S skupnimi močmi si lahko nabavijo televizor v vsaki vasi, kar so dokazali tudi Karlovčani.

PO 4. MIESEČIH...

V 29. številki našega lista, dne 18. julija t. l., smo objavili pod naslovom »Pozor« tele vrstice: 6. julija je odšel v gozd za Stare cerkvice Franc Orazem iz Stare cerkve. Obleden je bil v rjavo kapo, obut v gozdarice. Je srednje postave, suhljat. Kdor bi kaj ve-

del o njem, naj sporoči na postajo LM ali ženi pogrešanega, Pavli Orazem, Stara cerkve. Pogrešanega so iskali v bližnji in daljni okolici. Posebno veliko truda sta vložila pri iskanju mladeniča Stane Podkoritnik in Tone Rantouša, ki sta tudi organizirala ljudi, ki so iskali pogrešanega Orazma. Toda ves trud je bil zaman.

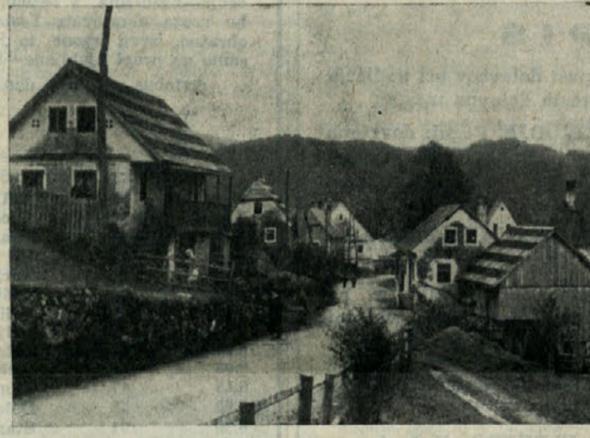
8. novembra t. l. sta delavki pri Gozdni upravi Stara cerkve, sestri Ljudmila in Majda Gornik, čistili gozd v gozdnem oddelku, kakih 800 metrov nad cesto pri Vrbovcu. Bilo je ob 8. uri zjutraj, ko sta našli mrtveca. Bil je pogrešani Orazem Franc. Ugotovili so, da se je obesil na bukev. Verjetno se mu je že med dejanjem odpel pas, s katerim si je končal življenje in je padel na tla. Našli so ga namreč na tleh.

Pokojnik je bil živčno bolan in ga je verjetno prav to pognalo v prezgodnjo smrt. Zapuščena žena in troje otrok. Star je bil 43 let, po poklicu je bil delavec.

Travna gora

Dom na Travnici gori ima tudi v jesenskem času obiskovalce. Ta turistična točka je privlačna ob vsakem letnem času. Poleg prirodnih lepot je privlačen Dom na Travnici gori za turiste tudi zaradi razmera nizkih cen.

Naši kraji v slikah

Travniki v Loškem potoku je lepa vas

Umrli je Pajničev oče

V soboto 5. novembra je nena doma umrl najstarejši gasilec v Ribniški dolini Franc Pajnič iz Zapotoka pri Sodražici. Pokojni Pajnič je bil med ustanovitelji Gasilskega društva Vinice-Zapotok in ves čas je bil eden izmed najdelavnejših članov društva. Vseskozi je zavzemal pomembne funkcije v društvu. Za svoje dolgoletno in požrtvovalno delo v gasilstvu je prejel več odlikovanj, med drugim tudi republiškega značaja.

(ROKOMET)

Ig: Ribnica 20:22 (10:11)

V predzadnjem kolu prvenstva Dolenjske se je ekipa Ribnice srečala z ekipo Iga. Gostje so bili vsekakor favoriti, ker so dosedaj zmagali na vseh tekmah, toda kljub temu so se morali ves čas zelo boriti za zmago. Igrišče je bilo zelo blatno, zato na njem niso mogli pokazati dobre igre, pa tudi domačini so se na igrišču bolje znašli. Vse to pa ne opravičuje minimalne zmage Ribnice. Precej krivde za to nosi nerazpoloženi vratar in pa sebičnost nekaterih igralcev. Sodil je republiški sodnik Mihajlovič, ki pa svoje naloge ni ravno najbolje opravil.

Pri ekipi Ribnice sta bila najboljša Bavdek II (2 gola), Cihal (4), medtem ko Bavdek I in Kmet, kljub temu, da sta dosegla vsak po osem golov, nista zadovoljila.

S to zmago si je ekipa Ribnice praktično že zagotovila jesensko prvenstvo Dolenjske v rokometu. V zadnjem kolu so se Ribničani srečali z ekipo Polža — Višnja gora. Po krivdi Dolenjske podzveze pa ni bilo sodnikov, zato je bila odgrana je prijateljska tekma. Zmagala je Ribnica z rezultatom 27:19. Tekma bo ponovno odigrana to nedeljo.

Berlin - mesto dveh svetov

SPET DVIGAJO GLAVE... Kje so nekdanji Hitlerjevi privrženci? Kaj počno? Koliko jih je? Tako se ne sprašujemo samo mi. To zanima tudi Nemce. Pri zadnjih parlamentarnih volitvah je nek inštitut za ugotavljanje javnega mnenja postavil anketirancem vprašanje: »Kaj bi storili, ko bi sedaj

netno niso pomislili na koncentracijska taborišča, množična uničevanja Judov itd. — in prav to, da na ta grozodejstva niso mislili, je za določen odstotek Nemcev značilno. Svojo izbiro so ti ljudje utemeljili takole: »Šlo nam je bolje.« »Bili so dobri časi.« »Skrbel je za malega človeka.« »Ni bilo brezposelnosti.« »Hitler boljši od Adenauerja.« »Sele sedaj vemo, kako je imel prav.« Itd.

Razvaline Hitlerjevega bunkerja

K sreči prevladuje nasprotno mnenje. »Niso redki časopisi, ki razkrinkavajo nekdanje Hitlerjeve sodelavce.« »Einigkeit« poroča n. pr., da nekdanji državni sekretar v Hitlerjevem pravosodnem ministrstvu sedaj prejema nad 2000 mark mesečne pokojnine in se sam imenuje nekronani Kralj Hamburga. Ta Rothenberger je eden izmed tistih, ki so pošiljali ljudi v plinske celice. Na Nürnberškem procesu je bil obsojen na 7 let zapora, odsedel pa je le 28 mesecev in doslej prejel 200.000 mark pokojnine — vrednost 55 avtomobilov znamke Volkswagen.

Studentovski časopis v Heidelbergu je objavil članek proti obujanju nacizma. In našli so se ljudje, ki so napadli koporterja in ga pobili na tla. Casopis Berliner Stimme kritizira predvsem vojne spomine, ki so jih napisali nekdanji nacistični vojskovodje Eden n. pr. piše, da ostaja potreba po »življenjskem prostoru« za Nemce tudi danes nespremenjena. Nekdanji generaloberst Guderian zaključuje svoje spomine: »Vam, moji vojaki, naj velja moja poslednja beseda. Vzravajte kršen je bil Hitler. Ta številka je presenetljivo visoka, posebno če pomislimo, da danes vsakdo ve, paradi. Ni se vam treba sramovati svojih dejanj.«

imel, priložnost glasovati za človeka, kakršen je bil Hitler?« Dvanaest odstotkov anketiranih je odgovorilo, da bi se odločili za takega človeka, kakršen je bil Hitler. Ta številka je presenetljivo visoka, posebno če pomislimo, da danes vsakdo ve, kam je vodila Hitlerjeva politika. Ti ljudje ver-

(Konec prihodnjic)

ZLOČINCI posebne vrste

NEPOSREDNO IZTREBLJANJE RASNIH SKUPIN IN NEZAŽELENIH BOLNIKOV S POMOČJO »SPECIALNEGA POSTOPKA«

Pozneje so postali pediatrični oddelki v »Komiteju za raziskovanje dednih bolezni« morišča za otroke, ki niso bili izbrani po čisto rasmem kriteriju. To je potrdila glavna sestra v hadamarskem zavodu. Takole je povedala:

»Maja 1943 so pripeljali v hadamarski zavod otroke polžidov. Ne morem točno reči, koliko jih je bilo, toda kolikor se lahko spomnim, je šlo za 15 ali 20 deklic. Nekatero so imele na koži ekceme. Vse te otroke so usmrtili z injekcijami. Ko sem se oktobra 1943 vrnila z dopusta v Hadamar, so mi povedali, da so otroci pomrli.«

V mejah medicinske znanosti bi se dalo že razpravljati o dajanju »pomoči pri umiranju« duševnim bolnikom, deformiranim in idiotskim otrokom. Toda v času tega programa je bila izbira čisto politične in ideološke narave ne glede na to, če so prizadete osebe pripadale »nezaželeni rasi skupini« ali pa so bile nesposobne, da bi se same vzdrževale. Prikrivanje teh ubijalskih načrtov je bilo razkrinkano z dejstvom, da so eni in isti zdravniki izbirali zapornike v koncentracijskih taboriščih in odločali o usodi duševno bolnih. Obtoženi Waldemar Hoven, bivši zdravnik v taborišču Buchenwald, je med drugim dejal:

»Leta 1941 sem zvedel, da se je začel v Nemčiji izvajati program evtanazije slaboumnih in pohabljenih. Komendant taborišča Koch je poklical vse pomembne SS častnike in jim sporočil Himmlerjev zapu-

niko. Ob tej priložnosti je komendant poudaril, da morajo biti zajeti v ta program iztrebljanja vsi Zidje, zaprti v taborišču. To da je nalog iz Berlina. Okoli 300 do 400 zapornikov-Zidov je bilo zato poslano v zavod za evtanazijo v Bernburg. Nekaj dni po tem mi je dal komendant spisek z imeni teh ljudi in naročil, naj napišem lažna spričevala o vzroku smrti. Ta akcija je bila izvedena s šifro »14 F 13«.

Zaporniki iz koncentracijskih taborišč pa niso bili edini, ki so jih pošiljali v zavode za evtanazijo na osnovi operacije »14 F 13«. Izjava glavne sestre iz zavoda v Hadamarju, ki smo jo delno že omenili, vsebuje tudi nove podatke. Le-te so potrdile ostale priče:

»Od julija 1944 do kapitulacije Nemčije je bilo pripeljanih v zavod za duševno bolne okoli 400 Slovanov (mož, žena in otrok). Trdilo se je, da vsi bolujejo zaradi tuberkuloze. Vse te osebe so bile takoj po prihodu usmrčene z injekcijami.«

Prvi pisemni dokaz o načrtnem iztrebljenju tuberkuloznih Poljakov je najti v dopisu, ki ga je upravitelj wartsenške oblasti, Greiser, poslal Heinrichu Himmlerju. To je bilo 1. maja 1942:

»Državni voditelj! V dveh ali treh prihodnjih mesecih bo lahko izveden poseben postopek nad 100.000 Zidi, ki živijo v moji oblasti, tako, kot ste naročili Vi in vodja glavnega varnostnega oddelka, generalni poročnik SS Heydrich. Prosim Vas, pooblastite me, da potem, ko bo izpeljan program z Zidi, rešim oblast nevarnosti, ki raste iz dneva v dan. Obstoječe pomožne enote, ki so dobro izurjene, bi lahko uporabil v ta namen.«

Zaenkrat je znano, da je v oblasti med Poljaki okoli 230 tisoč TBC primerov. Od tega je 35 tisoč primerov odprte tuberkuloze. Zaskrbljujoče je dejstvo, da se je veliko število Nemcev, ki so prišli v to oblast popolnoma zdravi, že okužilo z boleznijo...«

V pismu z dne 9. junija 1942 izraža vodja GESTAPA Heydrich svoje mišljenje in pravi, da ne nasprotuje uporabi posebnega postopka nad prebivalci protektorata in Poljaki brez državljanstva, ki bolujejo zaradi tuberkuloze. Strinjali se je s predlogom upravitelja Greiserja.

V pismu, ki ga je poslal Himmler Greiserju (3. decembra 1942), pa ta predloga, naj izbere Greiser primeren kraj, kamor bi lahko poslali jetične bolnike.

Obtožni Rudolf Brandt — bil je nekaj časa Himmlerjev vojaški pribočnik — je dejal, »da je bilo več tisoč Poljakov, okuženih s tuberkulozo, poslanih v izolacijska taborišča.« Poleg tega dokumenta (št. 441) ni imela obtožba nobenega drugega gradiva o usodi teh mučencev.

POSKUSI Z MNOŽIČNO STERILIZACIJO

Razvoju poskusov sterilizacije je moč slediti v celoti. Med vojno se je nacistična ideologija vse bolj oprijemala misli, kako uničiti podjarmljene evropske napode. Delali so tele poskuse:

- a) sterilizacijo s pomočjo zdravljenja,
- b) sterilizacijo z žarki,
- c) sterilizacijo z draženjem maternice

a) Za začetek sterilizacije z drogami se šteje, ko je obtoženi Adolf Pokorny poslal v oktobru leta 1941 pismo Heinrichu Himmlerju:

»Ker trdim, da je treba sovražnika ne le premagati, marveč tudi uničiti, se ščitim ponosnega, da Vam kot komisarju za okrepitev nemškega rasnega nasledstva, sporočam:

Dr. Madaus je objavil rezultate svojih preiskav (steriliziranja s pomočjo drog) — prilagam obe razpravi.*

Ko sem prebiral te razprave, sem spoznal, kako pomembno vlogo imajo droge v boju našega naroda. Če bi uspeli na temelju teh raziskav kar se da hitro pripraviti drogo, ki bi v relativno kratkem času neopazno izzvala sterilizacijo pri ljudeh, bi imeli v naših rokah novo in močno orožje. Široke perspektive odpira še sama misel, da bi lahko sterilizirali 3 milijone komunistov, ki so sedaj v nemških rokah ter jih tako napravili neplodne in nesposobne za razmnoževanje, da pa bi kljub temu ostali uporabna delovna sila.

Madaus je ugotovil, da pripomore sok caladiuma seguinuma, če ga da skozi usta ali s pomočjo injekcije, pri živalih moškega spola do popolne jalovosti, včasih pa tudi pri živalih ženskega spola. Ilustracije, priložene razpravi, so prepričljive.

V kolikor bodo sprejeti moji predlogi, bi bilo potrebno:

* Razpravi, o katerih je govora, sta bili objavljeni v »Zeitschrift für die gesamte experimentelle Medizin«, zvezek 109-1.